

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDORFelelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
150 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

A kormány vaksága — az ország legszörnyűbb tragédiáját készíti elő

A Jorga—Argentoianu kormánya vakon halad azon a végzetes uton, ahol a nemzeti parasztpárti kormány elsüllyedt a népszerűtlenség ufvesztőjében és megfeneklett az adóprés szennyes mocsarában.

Az új kormány úgy látszik semmit sem tanult bukott elődeitől és az államirányítás egyedüli lehetőségét az adóalany megsemmisítésében látja. Peregnek a dobok az egész országon végig és a végrehajtó kaszája sűrű rendeket vág a kisexisztenciák soraiban. Nincs kimélet! Nincs kegyelem! A nagy, a hatalmas állam, az ország nyugalmanak őre, a lakosság érdekeinek védelmezője, a büntető hatalom: kihuzza elnyomított polgárainak feje alól utolsó párnáját is. És mily szomorú a mi zsidóságunk sorsa, ha már odaérkezett, hogy az utolsó párnáit is kénytelen az adóvégrehajtás martalékaul engedni. Megértjük, ha az állam az állami háztartás deficitjének kiegyensúlyozására lefoglalja a nélkülözhetetlen tárgyakat. De az Isten szerelméért, mindennek van határa. Romániában még olyan törvények vannak érvényben, melyek a család, az iparos, vagy a kereskedő nélkülözhetetlen tárgyainak lefoglalását megtiltja. Alkotmány, törvény azonban semmit sem számít a könyörtelen adóvégrehajtók szemében és nem látják be, hogy ezzel a pusztító hadjárattal nemcsak az adóalanyok száma zuhan egyre jobban, hanem a nincstelenné váltakkal egyre nő a többé fel nem hozható közteher is.

Az egész ország szenved a gazdasági nyomás sulya alatt és a kormány, akinek minden eszközzel segíteni kellene polgárain, kegyetlen adóterorral hajlja az országot a megsemmisülés karjaiba. Struc módra a homokba dugják fejeiket az ország urai és a párnázott miniszteri ajtók mögül szórják ki vaksággal megvert rendeleteiket.

A tudósprofesszor-miniszter kormányrajutása alkalmával azt hittük, hogy végre a józan meggondolás és széles horizontu előrelátás politikája fog érvényesülni az országban. Nem ez történt. A Jorga—Argentoianu kormánya még erőteljesebb akciót indított meg az ország lakossága ellen. Ugy tünik, mintha a román kormányok, valamennyien, programjukban a kis- és középxisztenciák megsemmisítését tüzték ki célul.

Szélső jobb és baloldali áramlatok harapóztak el az országban, a román kormányok sötét politikája folytán és az állami energiák nagy része abban a harc-

ban örlődik fel, melyek a spontán parasztfelkelések és szélsőséges áramlatok elfojtására szükségesek. A falvakban már napirenden vannak a földműves tömegek harci felkészültségei a kiküldött adóvégrehajtókkal szemben. A parasztság az államban már ellenséget lát, aki ellen kaszával kell megvédeni a tulajdonát.

Tévedés volna azt hinni, hogy cuzista és kommunista propagandák eredményezték a falusi tömegek ilyen ellenállását és szélsőséges radikálizálódását. A mindenkori kormányok szüklátóköri politikája, az ország gazdasági erőinek elpusztítása, a korrump állami közigazgatás, a pártérdekek, minden közérdeket eltipró harcai és a dob készítették elő azt a talajt, ahol ezek az áramlatok kicsirázhattak.

A kormány fehetetlenségi politikáját méltóan keretezi még az a bélyeg kollekció, mellyel nap-nap után örvendeztetni meg az ország lakosságát.

A zsidó lakosság úgy szólván kilátástalanul tekint a jövő felé, mert a kormány részéről legkevésbé sem látja biztosítva polgári nyugalmát, akkor amidőn a szélsőséges irányzatokat megsemmisítő közigazgatási törvény előestélyén Bezát, a minisztert lövő diákok fementik és Jorga kormányelnök merész lendülettel a Cuza-féle paktum felé hajlik.

Szomorú, hogy fent Bukarestben még mindig nem nyílnak meg a szemek és még mindig nem térnek észre a fenyegető veszedelemre, mely beláthatatlan tragikumával a legszörnyűbb jövő kialakulását mutatja.

Küszöbön Iorga és Cuza fuziója!?

Iorga Madgearut protezsálja a nemzetipárt elnökéül

Bukaresti tudósítónk írja: A nemzeti-parasztpárt ókirályságbeli hivatalos lapja a Dreptatea olyan eseményről ír, amely — ha igaz — nagyon is alkalmas arra, hogy óriási változást idézzon elő a román belpolitikai életben, sőt Romániának a külállamokkal való viszonyában is.

A Dreptatea szerint ugyanis Iorga fuzióra készül Cuza professzorral, az antiszemizmussal atyjával.

Tulajdonképpen meglepetésnek nem lehet nevezni ezt a hírt, hiszen eddig is számtalan olyan jele volt annak, hogy a kormány politikai állásfoglalása szinte szemmelláthatóan jobbfelé tolódik, hogy távol a demokrácia tiszta fogalmaitól, a nacionalizmus és az antiszemizmus ölelkezés árnyékában kössön ki. Ha a Dreptatea mostani híradása fedi a valóságot, akkor azonnal megértjük, hogy az események után miért közeledett Iorga és Cuza olyan mézes-mázos mosollyal egymáshoz. Cuza professzor a kamara korelnöke lett és formás beszédet is mondott Iorga Miklós hatvanadik születésnapja alkalmával, amelyben minden jót kívánt barátjának. Iorga nemkülönben mézédés hangon válaszolt, mire a bukaresti lapok máris jelentették, hogy politikai életünk két hányatott életű vándó a kibékült.

A Dreptatea szenzációs jelentése beszámol arról, hogy ezt a fuziót már befejezett tényképpen kell elkönyvelni. A lap szerint Robu Nichifor képviselőt például korántsem azért küldték Bukovinába, mintha a kormány nagyon kíváncsi volna a lakosság hangulatára, hanem az ő feladata annak a megfigyelése, hogy Bukovinában hogyan fogadnák a Iorga-Cuza összeölelkezést. Szóval neki kell előkészítenie Bukovinában a fuziót. A nemzeti-parasztpárti hivatalos szerint ugyancsak ilyen megbízása van Pop Valér dr erdélyi miniszternek is, aki éppen a

mult héten látogatott el tartományába. Tudnunk kell róla, hogy Pop Valér évekként azelőtt exponált erdélyi vezére volt a Cuza féle antiszemita ligának és csak későbbben állott félre a tuzók éléről.

A Dreptatea annyira biztosra veszi a fuziót, hogy már arról is ír, hogy tulajdonképpen mi lesz ennek a szenzációs egyesülésnek a programja. A lap szerint Iorga minden különösebb fennakadás nélkül átveszi Cuza tanár programját, amelynek kedvéért még arra is hajlandó, hogy néhány külpolitikai elgondolását feláldozza. Ezzel szemben Cuza mester mérsékeli hazafias nekilendüléseit, amelyeket eddig a zsidók, a kisebbségek és az ország egyéb „haszontalan népei” ellen irányított.

Brüning a zsidó kancellár!

Róma. — A német birodalmi kormány elnöke, Brüning és Curtius német külügyminiszter Rómába érkezése alkalmával kellemetlen fogadtatásban részesültek az állomáson összegyűlt néhány német nemzetiszocialista részéről, kik a horogkeresztesek egyenruhájában, kampós keresszittel kezükben vártak az érkező miniszterekre. Amint a miniszterek a vonatot elhagyták, a nemzetiszocialisták hangos tüntetésbe kezdtek és a következőket kiáltották Brüning felé: „Éljen Hitler!”, „Le a zsidó miniszterekkel!”, Két nemzetiszocialista tüntetőt a fascista rendőrség őrizetbe vett.

Ha szereti zsidóságát — ne hagyja súlyosan küzdő zsidó lapját várakozni az előfizetési díj beküldésével.

Heti számunk 10 oldal

HETI GLOSSZÁK

Bercovici bankár bukása . . .

A bukaresti Rotschild. Krözus európai értelemben. De ismerni kell Bukarest furcsa millióját s akkor meg tudja az ember, hogy ott egy bankár egyuttal politikai bizalmas is, olyan faktor, kinek a pénzügyeken kívül még ezernyi más érdekszálat kell kiépíteni csak azért, hogy lavírozni tudjon a különböző pártok harcai között és megsüsse a maga peccsenyét mellette. Ely Berkovits egy 75 éve fennálló bankház élén állott. A bukaresti zsidóság kimagasló alakja. A liberális párt zsidó exponense. Ő az, aki mindenkor támogatta a párt politikáját. . . de erre nem fizetett sohasem rá. És most, hogy a politikai fordulatok úgy hozták magukkal hogy Jorga és Cuza fuzióról tárgyaltak, a bajba jutott zsidó bankárt, a Bratianu-család bizalmi emberét, a leggazdagabb regáti zsidónak nyakát itt az ideje mikor ki lehet tekerni. És amikor az első alkalom volt, meg is tették. Ahogy az Eskenazy bank bukásánál is tették. Nem támogatták és hagyták bukni. Pedig ha az egyik ház ég, könnyen átharapózhat a szomszéd házra is. Ha megostromolják Bercovici bankházát, akkor a Banca de Credit Roman és a Romaneasca igazgatói sem aludhatnak nyugodtan. Nem lehet lokalizálni úgy a bank-runt, hogy csak a zsidó bankár bukják, mert ezzel el lehet pusztítani egy nagy zsidó vagyont és lehet arcul csapni a liberális tőkét is. Meg kell állapítsuk, hogy Bercovici bankárt a Banca Nationala azért sem támogatta, mert egy zsidót szeretnek a porba hullva látni. Pláne egy Bercovici. Csak az a hiba, hogy most nem olyan időket élünk, hogy a legtisztább örömmel, a kárörömmel élhessenek a román államférfiak. Kétségtelen, a nagy antiszemizmussal hozzájárult ahhoz, hogy ez a nagy zsidó bankár ily tragikusan megbukjék. Sajnáljuk gazdag zsidó testvérünket.

Egy tragikus haláleset új megvilágításban

Élt Nagyváradon még a régi boldog békevilágban és a háborus idők alatt egy ragyogó szépségű urileány. Apja kitűnő üzletember volt aki az első igazi szép magánpalotát építette, de mikorra a ház felépült, ő súlyos betegségben meghalt. Itt maradt két gyermek, az egyik közülük, az előbb említett szép leány. Az ismert modern szellemben nevelt leány típusa volt a sokat olvasó, nyitott szemmel járó intellektuális zsidó leányoknak, kikben annyira bővelkedett a nagyváradi szocietás a legutóbbi évtizedekben. Kommün alatt férjhez ment. Egy nagyravágyó, de amellet igen képzett marosvásárhelyi ügyvéd vette el. Két okos, józan, jómódu intellektuel házassodott össze. A férj *csaknem* főispán lett a Károlyi-éra alatt. És a kommün alatt szerepet játszott. Ezt a marosvásárhelyiek nem tudták elfelejteni. Bár már régen kikeresztelkedett. Református lett. Kellott a karrierhez, melyet nem futott be, mert nem sikerült neki.

De mi köze ennek a tragikus halálesetnek? Kérdezi a publikum. Igenis szoros összefüggésben van egymással. Mert ez a felvilágosult, világosan látó európai látókörű pánerópai eszmét propagáló marosvásárhelyi ügyvéd sok-sok társával együtt nem tudták mégsem oly szilárdan kiépíteni világnézetüket, mint ahogy gondolná az a szerintük fél-művelt ember, vagy vallási kérdésekben elfogult réteg, mely úgy hiszi, hogy itt végre kiegyensúlyozott embereket talál. Pedig dehogy! Mily tragikus érdekessége ez a sorsnak, hogy ezek a *természettudományi alapon* álló különben kitűnő és intellektuális képzettségű emberek, hogy megtorpannak és megroppannak az élet főbekölöntésai előtt. A szép és ragyogó asszony összezördült a férjével, mert azt nem úgy fogadták a marosvásárhelyi társadalmi életben, ahogy ő

POTOM ÁRBAN VETTÜK

Félig ingyen

megvettük egy zavarba jutott textilgyár teljes árú készletét!

Az olcsó tömegeladást megkezdtük!

Eladásra kerülnek:

MOSÓ DELAINNEK — KARTONOK — BATISZTOK — ETAMINOK — ZEFIREK — POPLENEK — VÁSZNAK — ÉS DAMASZTOK — MINTÁS-MOSÓSELYMEK — BURETTEK — CREPE-DE-CHINEK — MUSZLINOK stb.

eddig nem létezett tömegárusítási árakban!

Közérdek könyvecskére is!

KOVÁCS TESTVÉREK

nagyáruháza, Sas-Passage

Okvelen nézze meg hajórakomány-kirakatunkat!

DUMPING ÁRBAN ÁRUSITUNK

szerette volna. Nem felejtették el a régi „bünt“ és nem nyugodott bele a társadalom abba, hogy a férj most újból vallást változtatott. *Görög-keleti lett.* Ugy vetette le a vallásokat, mint más a fehéreneműt. Hasonló az eset, mint annak idején a másik nagy intellektus, a dr Berkovits René tragédiája, aki bár darvinista alapon állott és mindenfelől bátran szabadon gondolkodott, de a zsidó vallást *különösen* nem szerette. Ő sem szerette, a marosvásárhelyi páneurópista. És az asszony, a komoly, okos, bájos asszony meghasonlott önmagával. És tragikus hirtelenséggel a szublimátos pohárhoz nyult. Borzalmas ez a tragédia. Két szép gyermek anyja egy fikcióért, egy semmiségért eldobja viruló életét. Mert minden tudása, fölényessége és széleslátókörűsége dacára megroppant nevelésnek látszó semmiség előtt. Pedig úgy kellett volna legyen, hogy azon a szellemi piederstálon, melyre annyi könyvön, tanulmányon át lendültek, biztos talajon álljanak. De nem így van. Mert a szabad és felvilágosult világnézet még nem biztosít boldog nyugalmat. A kilendülés az átlagból, a hétköznapi emberek köréből még nem hozza meg a szebb és jobb életet. Miért hasonulnak meg ezek az emberek önmagukkal? Gyorsabban, biztosabban és olyan esetenül, mint a többi más sikon mozgó többi lények?

Nem vagyunk a tulzott bigottéria zászló-tartói. És kétségtelen, hogy azok, kik a vallási alapon állanak, akik nem esküsznek az ateizmusra és nem találják minden kiindulópontjának a darvinizmust, sokkal jobban és sokkalta tovább tudnak megállani az élet viharaiiban, mint ők, a fölényesek, a nagy kulturájuk, az életvitortlát bátran nekiszegzők . . . Ők is gyengék, ők is gyávák, sőt gyávábbak a többiekénél.

Ezekre gondolunk, mikor megállunk egy koporsónál, mely egy váradi származású asszony holttetemét zárja magába . . . Minden emberi részvételünk az övé . . . de semmi a férjéé.

Schaw nem lát

Furcsa dolog, amikor egy világhírű író, akiről azt hiszik, hogy jobban beelát a dolgokba mint a közönséges halandó, egyszerre elárulja, hogy egyáltalán nem lát tisztán. Sőt!

A jó öreg Schaw a szovjet vendége volt és közben tuláradó lelkesedéssel önnepelte a szovjetet és ünnepeztette magát, alkalmat talált arra is, hogy a zsidókérdésről nyilatkozzon. Miután nagykegye-

sen elítélte az antiszemizmust, annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy „a zsidókérdés a vegyesházasságok útján fog megszűnni, amihez még az is szükséges, hogy a zsidóság vesse le magáról azt a bizonyos fensőbbbségi komplexumot, amely a mai proletárvilágban bizonyos arroganciát jelent a zsidóság részéről. Ez pedig nem rokonszenves.“ Azt is mondotta tovább, hogy „a világ már kibékült a zsidósággal, miért nem igyekszik a zsidóság is kibékülni a világgal?“

Az ember azt hinné, hogy az utolsó 15 esztendőben a világ egyebet sem tett, mint azt, hogy kereste a zsidóság barátságát, rokonszenvét, mindenféle jogokat és kedvezményeket ajánlott fel nekünk, mi azonban fensőbbbségünk tudatában büszkén és hajthatatlanul nem voltunk hajlandók békét kötni az emberiséggel.

Mintha Shaw nem hallott volna soha az egész világon újult erővel lángkapott antiszemizmusról, a minden téren való elnyomásunkról és ezért szerinte mi magunk vagyunk okai a sok katasztrófának, amely bennünket ért. A nagy író ezzel a megállapításával elárulta, hogy valóban 75 éves lett és bizonyos korban az ember már meggondolatlanul fecseg, még akkor is, ha olyan nagy szellem, mint G. B. Shaw.

Négy newyorki bankház beszüntette a fizetéseit

— Ezer zsidó betétes a károsultak között —

Newyork. — Négy kisebb newyorki bankház, névszerint: Amerikai Egyesült Bank, a Nemzetközi Madison Bank, a Times Square Deposit Company és a Times Square Trust Company az elmúlt napokban beszüntették fizetéseiket. A négy bank fizetési kötelezettsége 15.000.000 dollárra rug. Ezer zsidó betétes, főként a ruházati szakmához tartozók, a bankbukással kapcsolatban súlyos anyagi viszonyok közé kerültek.

Értesítés

ארטוד' כשר

Oriási áremelkedés a zsirpicacon!

A n. é. közönséget felkérem, hogy saját érdekében nyári כשר zsirszükségletét idejében szerezze be, amíg azt nálam még a régi árban kaphatják.

Friedmann Samu

baromfi és zsirnagykereskedő

ORADEA—NAGYVÁRAD, CUZA VODA 6.

Haás tábori püspök az új magyar Hámán

Csütörtök délelőtt 10 órakor történt augusztus 6-án. Budapesten bekapcsolták a Studiót, melyet legalább 200—300.000 ember hallgat Magyarországon és azokon a területeken, ahol magyarok élnek és magyarul értenek. A Kapisztrán Jánosról nevezett templomba tartottak emiékünnepélyt, melyen résztvett a budapesti helyőrség egész tisztikara és legénysége.

Kinn a zugó élet figyel, a bankokban zárlat van, senki sem veheti ki pénzét. Az üzletek panganak és minden erőnek össze kellene fogni Magyarországon, hogy a pénzügyi összeomlást elkerülje, mert mondjuk meg legalább mi nyíltan, mi utóállambeli zsidó lap. Bethlen gróf székelgőbé módjára csürös-csavaros és tíz esztendeje folytatott kormányzás módusa odavezette a kis országot, hogy a pénzügyi összeomlás előtt áll. A sok atyámbátyámos, szolgabíró, protekciós, Társadalombiztosító, Hangyás és kurzusbankos országban azt hitték, hogy csak a zsidókat kell elnyomni, csak őket kell kiszorítani előbb a földkről. Csak őket kell elkergetni a sok hivatalosan keresztényi alapon megszervezett és támogatott iparból, kereskedelemről és a bankokból, szóval mindenütt, ahol valaha volt, van és lehet még kereseti lehetőség. Scitovszky méltóságos úr, a tisztviselők között bevezette bankjába a numerus klauzuzt, de nem mulasztotta el a kölcsönfolyósításnál nemcsak bonításra, hanem kurzuspozíciókra fektetni a fősúlyt.

És most ebben az agyonnyomorított, adókkal és egyéb nyavalyával tönkreslányított és koldusszegénnyé tett országban feláll a megváltói szeretet (és annyiszor kompromittált) nevében Haás püspök úr a magyar hűdsereg legfőbb egyházi funkcionáriusa*) és ugyanakkor a budapesti rádió-

*) A Népünknek nehéz utánjárás után sikerült megszerezni Haas magyar tábori püspök rádióbeszédének hiteles szövegét, amely általános felháborodást váltott ki mindenütt.

Visszapillantok az ezeréves magyar történelme és megállapítom, hogy Szent István, Szent Gellért és a többi apostolok fejzetei mellett sok

állomás is szükségesnek és fontosnak tartotta, hogy az egész ország ismerje meg a püspök úr egyházi beszédét, illetőleg felháborító kirohanásait.

Már pedig, ennél komiszabb, gazabb beszédet még mióta Magyarország ezer év óta fennáll nem tartottak a nagy nyilván-

csapás érte már a magyar nemzetet, de olyan szegényteljes helyzetben még sohasem volt, mint a vörös uralom alatt, mikor nem volt szabad a himnuszt énekelni, mikor tilos volt a nemzeti zászlót kitűzni, mikor mindenütt száműzték a keresztet. És mindezt egy tipikusan idegen faj tette, idegen arcok, idegen szemek.

Milyen szomorú korszak, mikor a katolikus magyar anyák magzatait kivégezték és ha gondolkozunk azon, miért történt mindez, könnyen rájövünk hogy az Isten, akit csak kegyelmesnek tudunk elképzelni azért mérte ezt a mérhetetlen csapást és szegényt erre a legkatholikusabb népre, mert ennek igenis okai vannak vitéz bajtársaim, okai vannak, amiket itt fel fogok sorolni.

Fel kell tételeznünk, hogy Isten is, csak úgy, mint a gyermekét szerető szülő, ha nem látja elégnek a feddést, vagy a bajtól való óvást, úgy testi fenyegetéssel nyúl.

Mi a villám fényénél láttuk a tanúságot: a megváltó felfeszítőinek három hónapos rémuralmánál.

Ez az idegen faj, mely magyarrá lehet, világoralomra törekszik és az uristen meg akarta mutatni, milyen lenne ez a világoralom, hogy kinezlők, öltek mindenkit, ennek a három hónapos rémuralomnak a vezetői, akik között nem volt egy magyar sem, csak csupa zsidó.

Mit jelent az ötágu szovjetszavak uralma, melyet a megváltó felfeszítőinek utódai földi paradicsomnak állítanak be? Ez a paradicsom a keresztény vérbe mártott ötágu csillag uralma és azt jelenti, hogy csak a „gójok” dolgozzanak, a katolikusok és a megváltó felfeszítőinek utódai a lábukat nyakukon tartásák és kiszívják azoknak véréit, akik nem nekik dolgoznak, vagy hódolnak.

Isten meg akarta mutatni, hogy hova vezetett a magyar nép szellemének liberálisizmusa, az a liberálisizmus, amelyben a magyar nép a háború előtt, alatt és után is csak szenvedett.

Megmutatta az Uristen, hogy hová vezetne a megváltó felfeszítőinek féltelensége, ha a magyar nép nem ébredt volna fel.

Vitéz testvéreim! Keresztény türelmességgel és könyörületességgel kell összefognunk, úgy, mint azok, össze kell fogunk, segíteni kell egymást, ki kell zárni a zsidókat az egyetemekről, a kereskedelemről és az iparból. Csak egymást szabad mindenütt polcra segíteni.“

nosság előtt. Nem beszélt soha egyházi ember azzal a tajtékozó dühvel, gonosz Torquemadai vérszomjával, mint most Haás tábori püspök úr. Ez a svábból magyarrá vedlett papi emberből kitört német fájának minden antiszemifizmusa. Nem hiába veri Isten a németeket mindennel ami baj és nyomoruság, de micsoda is a Cuza és társai antiszemifizmusa a németekéhez képest.

Haás püspök ur tajtékozott. És ezernyi zsidó anya ruháit tépte és könnyeinek patkárját nem tudta visszafolytani, mikor arról beszélt, hogy a zsidó kihuzta magát a frontteljesítés kötszessége alól. Hát az ő férjük, gyermekük, kiért és miért halt meg az orosz fronton, vagy a Doberdó sziklái között? Hát ne sirjon a zsidó, mikor a kövérre hizott népbuító püspök Bethlen dicső kormányzásának tizedik esztendejében vérszívó szörnyeknek, háborúból dezertált, kommuént csináló fajzatnak merte nevezni a zsidót? Hol vannak a magyarországi zsidó képviselők, hitközségi elnökök, rabbik és minden egyes ember, aki szereti zsidóságát és miért nem ordítja, üvölti és döngeti az eget, mert nem engedheti meggyalázni tízezer elhalt zsidó katonának emlékét, nem engedi megfeszíttetni magát egy püspök jóvoltából, a sok száz ezernyi magyarországi zsidóság? Hát nem tudja azt a magyar kormány és nem tudja minden felelős tényezője annak a nyomoruság levében fetregő kis országnak, hogy ha a vidéki józan és lényegében nem anti-

BIALIK: A TÜZTEKERCS

— Jeruzsálem pusztulásának legendájából —
Folytatás.

Az ifjak hallgatagon ültek és figyeltek és arcuk odatapadt a folyamhoz. A pokol mélysége rémeket regélt nekik és az aranycsillagok ingerkedtek velük a fekete vízlömegeből.

A megszegyenített ifju pedig öntudatlanul apró kavicsot emelt fel a partról és bedobta a folyamba. A fekete vízlömege szive megregett, felülete eltorzult és ráncokba borult, az aranycsillagok pedig elkezdtek ágaskodni, mint apró, csavargós tűz-gyíkok és gyorsan, remegve szélszóródtak. És megregett az ifjak szive is, de nem tudták mitől és miért. Fekete tűz gyulladt ki a rejtelmes férfi szemében, valami sátni láng lobogott fel bennük és hangja hirtelen elváltozott és erősbödött és mogorván, remegve szólt:

A pokol mélyéből hozzátok fel a pusztulás dalát, mely fekete, mint szívetek üszke. Hordjátok szét az Isten átkozta népek között és szórjátok parázsként fejükre. Vessetek aszályt és pusztulást virányaikra ki-ki a maga négy rófsyi területére. És ha a ti árnyatok kerljük lilomára esik, feketedjen meg és hervadjon el. És ha szemetek rátekint márványszobraikra, eserépként hulljon dirib-darabra. És kacagást vigyelek magatokkal keserű-mely torkukra fojtja... [kegyellent.

A sugárzó szemű ifju pediglen, aki magánosan állt eddig egy kiugró sziklánál és kereste csillagát az égben, most csendesen odalépett az ifjak csapatához és magasba néző szemekkel könyörülettel szólt:

— Testvéreim, hát a vigasz és a jövő dalát tudjátok-e?

Am az ifjak nem hallották a kérdést, meg sem mozdultak és szemüket sem vették le a folyam felületéről, mert a rejtelmes férfi dala elnyelte a lelküket és úgy ültek dermedt némaságban a folyam partján, mint a fekete sirkövek.

Csak ama megszegyenített, aranyfürtű ifju, aki egyedül ült és a parti kavicsokkal játszadozott, az hamarkodott el ismét a felelettel és ravaszkodva szólt:

— Feledi-e a sziklák zérgéje epekedését, avagy...

De nem fejezte be hamis szolamát, elhagyta bátorsága, mert ráesett annak a sugárzó szempárnak a tekintete. És ajkai közé-kapta mutatoujját és szégyenlős mosoly virult ki sápadó arcán és olyan volt, mint az ártatlan gyermek, akit turpisságon kaptak. A sugárzó szemű ifju elnéző mosollyal mosolygott rája, de nagyon elszomorodott és visszament a helyére és szemét imét a csillagok felé emelte, mint előbb.

A rejtelmes férfi dala pedig a folyó partján egyre zengőbb, viharosabb és kiáltóbb lett, és hullámaiba belesodrótak mind az ifjak és megrázkódtak ők is mint az orozslánkölykök. És amint ordítottak, úgy nőtt szívükben a halálnál erősebb gyűlölet árja és elöntötte és megrészegítette őket és fekete tüzet gyújtott a szemekben... És himbálódzott a fekete folyam sűrű vízének teljével, ingó falként partról-partra, mint ahogyan a csecsemő himbálódzik a bölcsőjében. És amint ringott, tűzkigyók nyüzsgöttek elő csavarodva a mélység aranycsillagaiból:

A harag dala ez, szülték poklok lángjai

Dühöngés éjszakáján.

Aggastyán, gyermek véréből, szent márt (ványtestek emlékéből),

Kik áldozatul estek...

Ebben a pillanatban az aranyfürtű ifju talpra ugrott, kezét kitérte a sziklacsucs felé a tulsó parton és kiáltva-kiáltotta: Nézzétek! Nézzétek! És az ifjak felemelék tekintetüket és szívverésük megállt: Szemközt velük a hegyek csucsain túl a sziklából, lejtve, dobogva, szinte lebegve, mint könnyű angyalok gyülekezete, tisztatestű fiatal lányok egyenes fehér sora ereszkedik alá. Egyenes sorban mennek, egyenletes léptekkel járnak, kezeik kitérve az ég felé, mintha belefogóznának a hold sugaraiba, szemek behunyva, mint apró holdak... Töviskoszoru a fejükön és arcukon a Messiás szenvedései merevedtek meg. Szempillájuk takarója alatt örökkévaló hit szunnyad és ajkuk küszöbén ragyogó mosoly szendereg.

És az ifjak megismerték őket és megregették és a szívük megdermedt. Mert látták, hogy ime a lányok egyre közelednek behunyt szemmel a szikla széléhez, amelynek meredek fala árnyékot vet a folyamra. Egy pillanat és csak egy lépés van köztük és a mélység között, mely alattuk tálong... És felugrottak mindnyájan helyeikről és feljűk kiáltottak erős hangon és intettek a kezeikkel, de a lányok, mint akik nem hallanak és nem látnak, folytatták utjukat egyenes sorban, egyenletes könnyű lépésekkel, behunyt szemekkel...

— És ime az utolsó lépés is... Hirtelen nyíló szemek hosszú gyöngysora vilant fel, mint hulló csillagok és elhunytak — és belerepültek, mint a fehér hattyuserreg a víz feketeségébe...

A Wizo kongresszusi akciója a KKL-hagyatéki biztosítás érdekében

Tudvalevőleg a WIZO cionista asszony-szövetség világkonferenciája, mely a cionista kongresszus előtt folyt le Bazelben, osztrák csoportjának javaslatára elhatározta, hogy erélyes akcióba kezd a Keren Kajemeli javára történő hagyatéki biztosítások érdekében. Ebbeli komoly szándékának nyilvánításul a WIZO-konferencia külön bizottságot küldött ki, hogy még a kongresszus tartama alatt kezdje meg az akciót. A WIZO pénztárnoknője, Weizmann Vera asszony, valamint S. Brodetzky tanár, a londoni egyetemen a matematika tanára és maga is kiváló biztosítási szakember és dr. Ch. Arlosoroff, a cionista executive tagja, egyenként 150 fontos hagyatéki biztosítás megkötésével mutattak példát. Az agitációs bizottság hölgyei a kongresszus résztvevői között értékes felvilágosító munkát végeztek és sikerült nekik egész sor kiváló cionistát ilyen hagyatéki biztosítások részére megnyerniük, kik mind vezető emberei mozgalmunk különböző áramlatainak. A biztosítást eszközölőket ebben az a szándék vezette, hogy a Nemzeti Alapot, mint valamenyi zsidó drága népi kincsét erősítsék és messze kiható példát nyújtsanak reá, hogy a hagyatéki biztosítás minden országban tervszerűen megkezdődjék és új tömegmozgalom gyanánt átfogó eredményt érjen el.

A WIZO e sikeres közreműködése révén az 1930 ősze óta Európában létrejött KKL-hagyaték-biztosítások összege, amelyek tudvalevőleg a Phoenix életbiztosítási társulat útján lesznek megkötve, meghaladta a 30.000 fontot, a hasonló jellegű amerikai biztosításokkal együtt pedig a 130.000 fontot.

Megsemmisítő harc az oroszországi zsidó templomok ellen

Moszkva, augusztus 16. Moszkvából érkező levelek szerint Ukrajna és Fehéroroszország különböző vidékein valóságos megsemmisítő harc indult meg a zsidó templomok ellen. *Krivojrogban*, a zsidó lakosság erélyes követelésére a néhány évvel ezelőtti kulturházra átalakított zsidó templomot, röviddel ezelőtt ismét rendeltetésének adták át. Az utóbbi napokban azonban megint erős kampány indult meg, hogy a zsidó lakosságot fosszák meg zsinagógájuktól és azt más, csak nem vallási célra bocsássák rendelkezésre. *Brailovban* (Ukrajna) az apikorszimok óhajára, a többi zsidó lakosság ellenzése dacára, a városi Bét-hámidrást klubba alakították át. A hatóság eljárása, mely csupán a kimondottan zsidó Bét-hámidrás bezárására szorítkozott, míg az ugyanezen városban levő apácakolostorral szemben semmiféle lépések nem történtek, a zsidó lakosság körében rendkívül nyomasztólag hatott. *Krassilovban* (Ukrajna) a vallásellenes munkások és a hílhű zsidó lakosság közötti harc a zsinagógáért, még mindig nem fejeződött be. Ugyálszik azonban, hogy a vallásellenes elemek kívánsága, hogy a zsinagógát iskolává alakítsák át, teljesedésbe megy és féltő, hogy ennek folytán a városka zsidóságának nem lesz megfelelő imahelye a bekövetkezendő nagyünnepekre. Vallásos zsidó körökben az a felfogás uralkodik, hogy az országszerte megindult erőszakos kampány következménye az, hogy ezideig is már több zsidó templomot bezártak, hogy lehetetlenné tegyék a zsidó lakosság ünnepének megtartását és keresztül vigyék a Ros-Hasana és Jomkippur napjára kiadott kötelező munka jelszavát.

GROSZ DÁVID
szalmakalapgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rareș 35/37
Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-16

Ha **gazdag** akar lenni,
ugy siessen **Mentősorsjegyet** venni

IV. osztály huzása 1931 **szepember 6-án**

Főnyeremény 1,000.000 lei.

Összényeremények végösszege **4,000.000 lei.**

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Minden sorsjegy az összes osztályokra 1932 jan. 1-ig érvényes

Postai költségeknél 19 lei portóköltségre hozzáadandó. — Sorsjegyek kaphatók mindenütt, valamint a főbizománysnál:

Union Bank R.T.
Oradea Bul. Regele Ferdinand I.

Központi Sorsjegyiroda
CLUJ, Str. Memorandului No. 16,

Spanyol visszaemlékezés

Az elmúlt század utolsó éveitől egészen az 1925-ben bekövetkező haláláig Madridban működött dr. Heuser orvos-profeszor. Az agg profeszor, aki 93 évet élt, zsidó szülőktől származott. Magyarországon született, de élete legnagyobb részét Spanyolországban töltötte, ahol általános közszerepetnek örvendett. Az orvosi akadémia tagjává választotta és Sevilla városa díszpolgárává nevezte ki.

Egy napon — meséli ő maga — a királyi palotába volt hivatalos, ahol egy osztrák vendég hercegnő könyebben megbetegedett és az udvari doktor konzultációra hívta. Amint a konzultáció végeztével el akarta hagyni a szobát, az anyakirálynő, Maria Christina lépett be, hogy megköszönje neki fáradozásait. A királynő közben elárulta tulajdonképeni jövetelének célját és halkán, hogy az ápolónők ne hallják, megkérdezte az orvos-professzort, vajjon igaz-e, hogy ő zsidó?

Amint a királynő megtudta az igazságot, aki maga is a Habsburg-ház szülöttje volt, így szólt: „Engem ez a tudat nem zavart, nálunk otthon sok kimagasló zsidó egyéniség jár az udvarba. De itt mégis jobb ha nem tudják. Ez sokat használhat működésének. Különben megtagadnák tehetségének értékelését. Hiszen tudja, hogy ilyen esetekben milyen sötét fanatizmus uralkodik“.

Mire dr. Hauser a következőket mondta: „Engedje meg Fenséges Asszonyom, hogy erre vonatkozólag megnyugtassam. Harminc éve már, hogy Spanyolországban orvosi minőségben működöm. Ez idő alatt azt a tapasztalatot nyertem, hogy különösképen a spanyol papság szívesebben gyógyíttatja magát ismert, jónévű zsidó orvosokkal, mint jámbor katolikusokkal. Az én pácienseim között számos magasrangú egyházi méltóságot betöltő főpap van. Talán azt is lehetetlen, mert engem mindenütt ismernek.“

A királynő erre örömmel jegyezte meg, hogy úgy látszik a spanyol szellem még sem olyan rossz, mint ahogy ő eddig gondolta.

A budhista szerzetesek ezrei kísérték utolsó útjára egy zsidó milliomost

Sajátságos temetkezési szertartások mellett tették örök nyughelyére a röviddel ezelőtt elhunyt Aron Hardoon sanghai multimilliomost. Az elhunyt tetemét, az életében tulajdonát képező gyönyörű parkban épített sirboltban helyezték el, szemben azon gyermeknevelő palotával, melyet 80 általa adoptált gyermeknek építtetett. Az elfölde és a legszigorubb zsidó rituálé előírásai szerint történt. A zsidó rítus szerinti temetkezési szertartás után, az elhunytnak budhista özvegye, budhista rítus szerint is elvégeztette a temetési ceremóniákat. A budhista szerzetesek ezrei fehér gyászruhákban végezték a sirboltnál gyászszertartásaikat és zene kíséretében, dob, fütty, gong és trombita harsonák közepette foly-

tatták le imáikat. Végrendeletében Aron Hardoon nagyobb hagyatékkal gondoskodott nevelt gyermekeiről, kik azonban a hagyományozott összegeket csupán felsőiskoláik elvégzésével vehetik kézhez. Saját gyermekeinek két millió dollárt meghaladó összeget hagyományozott. Hardoon ezenkívül 50.000 dollárt hagyományozott a bibliának és a korának kínai nyelvre való átültetésére. A bibliát az előkelő kínai tudós, Csi-Cso-May, a budhizmus egyik legjobb ismerője, fordítja. A kínai biblia 20.000 példányban fog megjelenni.

Védekezés a vérvád meséje ellen Bulgáriában

Szofia. Az Északbulgáriában lévő Wratza község zsidó hitközségében, ahol legelőször 30 évvel és legutóbb 2 évvel ezelőtt híresztelték a zsidók elleni vérvád meséjét, az utóbbi napokban ez egy rendkívül különös esemény folytán ismét aktuális lett. Az történt ugyanis, hogy a hitközség elnöke előtt megjelent egy bulgár kőműves és arra való hivatkozással, hogy a zsidóknak rituális célokra amugy is szükségük van keresztény vérré, felajánlotta egyik gyermekének életét azzal, hogy a megölt gyermeknek máját visszakapja természetesen megfelelő anyagi ellenszolgáltatással együtt. A gyermek májára — mondta a kőműves — azért van szüksége, mert a családjában olyan beteg van, aki csak gyermekmájától gyógyulhat meg. A különös ajánlatot a bulgár kőműves tanuk előtt is megismételte. Primov, a wratzai hitközség elnöke, azonnal jelentést tett a reudórságnak a kőművesről, akit azonban a reudórság szabadlábra helyezett. Az ügy most a kerületi ügyész kezében van és a vád elkészítése még a megindított vizsgálattól függ, mely azt kívánja megállapítani, hogy vajjon provokációról, vagy pedig egy örült cselekedetről van szó.

Legjobb szabású princess- és kombiné fűzők, csípőszorttók, melltartók.

Saját készítményű gyógyhaskőtők és sérvkötő különlegességek.

Gummi bokavédők és harisnyák legnagyobb raktára.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész
ORADEA—NAGYVÁRAD, Sas-passage.

Ha kellemesen és szagtalanul akar borotválkozni, akkor csakis „MIRJAM“ késnélküli borotváló-porral használjon, mert ma már ezen borotváló-por úgy van preparálva, hogy a legérzékenyebb arcot sem sérti. Megrendelhető: SPITZ SAMUEL festék-kereskedőnél. Careii-Mari. — Kérjen árajánlatot.

Művészi perzsa szőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No.17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölteinek.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Elul 8, augusztus 21.
Szombat, Elul 9, augusztus 22.

Heti szidra: כו תצא
Heti háftóra: רני עקרה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.10
gyertyagyújtás 6.20
Istentisztelet kezdete 6.30
Szombat befejezése 7.30

Juda Ábrahám Cohen esete

Egy 70 éves öreg ember, Juda Ábrahám Cohen, hónapokkal ezelőtt Salonikiból Palesztinába vándorolt, hogy utolsó éveit álmának szent földjén töltsse el. Cohen Ábrahám mint turista jött az országba, de minden lehető eszközzel igyekezett az állandó letelepedési engedélyt a kormánytól megszerezni. Egy kisebb farmot alapított Tel-Aviv mellett és azon gazdálkodott megelégedetten és boldogan, mint akinek legszebb vágyai is teljesültek. Azonban a kormány bevándorlási hivatala kifogással élt. 1000 font sterling felmutatását követelte az öreg farmertől, minthogy azok a bevándorlók, akik nem a Cionista szervezet útján és nem annak igazolványaival jönnek az országba, ennyi összeggel kell, hogy rendelkezzenek. Cohen Ábrahám minden készpénzt és a farmról szóló vétellelet mutatta fel a bizottságnak, amely így egyútt jelentős összeget tett ugyan ki, de a palesztinai törvénykezés különböző nehézkés intézkedéseivel fogva a birtok még nem volt az öreg farmer nevére írva. A letelepedési hivatal minden jogos és becsületos kérelem dacára sem volt hajlandó ezt az igazolást elfogadni és kötelezte Ábrahám Cohent, hogy meghatározott időn belül a fenti összeget vagy teremse elő, vagy pedig haladéktalanul hagyja el az ország területét.

Juda Ábrahám a pénzt nem tudta megszerezni. De Palesztinát ennek dacára sem akarta elhagyni. Agg korában jött el ide és élve, vagy halva ezen a földön akart maradni. A kormány hivatalos bürokráciája élni nem engedte. Az agg ember ekkor spiritusszal átvedesítette ruháját és meggyújtotta magát. A halálos ágyán vallotta be tettének okát. Ez történt Juda Ábrahám Cohennel, a 70 éves öreg zsidó emberrel, aki zsidó hazájában akarta csendben leélni utolsó napjait, de az angol bürokrácia halálba kergette, csökönyös papírműveivel. Keserű kísérője még Ábrahám Cohen esetének, hogy a kormány bevándorlási hivatalának főnöke is zsidó, aki csak nem régtől az angol király által a legmagasabb érdemrenddel kitüntetve.

— **Még vérengzés árán is gondnok akar lenni.** A Huszt mellett Izában az elmúlt szombaton véres verekedés volt, mert egy ottani zsidó még erőszak árán is a bét hámidrás gondnoka akart lenni. Verekedés támadt és három zsidó ember oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy be kellett őket szállítani a huszti kórházba. A veszekedés megszüntetésére a huszti rabbi kiutazott Izába.

Stern Amsel

ארטל כשר

vendéglője

ORADEA
Ploja
M. Viteazul 7.

Izletes házi koszt!
Olcso árak!
Utazóknak 10% engedmény.

Tanuljon Ön is a máskarán!

Csak képesített szakembernél dolgoztasson, mert ugyanazért a pénzért a legjobbat kapja

Bémer-tér 2.

Telefon 2-17

Liliom-ucca 5.

VÉGGH

ruhafestő és
vegytisztító

— **A Magyarországból elszármazott zsidók szervezete az Egyesült Államokban.** Newyork, aug 10. A Magyarországból elszármazott zsidó egyesületek Newyorkban megtartott kongresszusán elhatározták, hogy egy zsidó központi irodát teremtenek, melynek hivatása lesz az amerikai magyarnyelvű zsidóság egyesületeinek vallási, nevelési, kulturális és jóléti ügyeit egységesen szabályozni. A zsidó központi irodában minden magyarnyelvű zsidó szervezetnek egy évi állandó adminisztratív képviselése lesz. Az őszre még egyszer nagy kongresszust hívnak egybe hogy praktikus intézkedéseket és a szervezkedés keresztülvitelét az amerikai magyarnyelvű zsidóság összefogására megtanácskozza. A szervezkedés keresztülvitelére Hoffmann Herman elnöklele alatt egy bizottságot küldöttek ki.

— **A lengyelországi görög követ bocsánstot kér a varsói zsidóságtól a szaloniki események miatt.** Varsóból jelentik: A Görögország részéről Varsóba accreditált követnek a helyi lapokból tudomására jutott, hogy a rabbinatusi kollegium tilalmat szándékszik kiadni a görög eszrogok ellen a szaloniki események miatt. Az elmúlt vasárnap a görög konzul meglátogatta a varsói hitközség elnökségét, hogy részvétét fejezze ki a szalonikiben lefolyt véres események miatt. Természetes, hogy a konzul a kiontott zsidó vérért néhány felelőtlen hulgánt tett felelőssé. A beszélgetés során a hitközségi vezetők rámutattak arra, hogy milyen szívélyes fogadtatásban részesült a lengyel-zsidók részéről Venizelosz görög külügyminiszter, amidőn Varsóban tartózkodott és ezzel szemben a görög zsidóságot Szalonikiben a legkésőbbbejövő helyzetben, teljesen védtelenül hagyták az antiszemita lömeghangulatnak kiszolgáltatni. Ideje, hogy a világ zsidósága feleszméljen és saját lelkiismerete mondjon isszurt a görög eszrogra és ne támogassa anyagiakkal is a véreskezü görög hulgánokat.

— **Mediasi zsidóélet.** Reich Hersch mediasi főrabbi fia, ki a pozsonyi jesivában nyerte képesítését, szülei látogatására a napokban érkezett haza. A fiatal tudós az elmúlt szombaton Oneg Sabbath előadást tartott és kiváló szónoki készségével lebilincselte a hallgatóságot. Előadásának ugy a halachikus, mint a magdikus magyarázatai elsőrangúak voltak. A hitközség előljárósága a fiatal tudóst sulyos áldozatok árán is egy schiur megszervezésére köti le, hogy annak a zsidó tudományok terén szerzett tudását az országzerte nagynevű édesatyja mellett is hasznosithassa zsidósága részére. Ez alkalommal mi is szívből jövő gratulációnkat küldjük az ifju tudósnak és szüleinek.

— **A lublini szélvész.** Varsóból jelentik: A napokban Lublin környékén irtózatoss vihar tombolt, amely emberben, jószágban és házakban is nagy károkat okozott. Számos zsidó család házai elpusztulása következtében hajléktalanokká vált. A hirtelen beállott vihar Lublin uccáin három zsidót ölt meg. Josef Bergmann 40 éves kocist a vihar kocsiájával együtt a magasba emelte és egy ház felé vágta. Bergmann a nagy ütődés következtében azonnal meghalt. W. Wolkowits kereskedőt és egy másik zsidót, akinek személyazonosságát még nem lehetett megállapítani, Lublin egyik uccájában halva találták. A Lublin-Pjusk felé vezető uton egy autóbust és egy kocsit felborított a vihar.

— **Maxim Gorkij a szovjetirodalomban foglalt antiszemizmus ellen.** Abból az alkalomból, hogy az egyik folyóiratban azt a meglepő hirt hozták, mintha a szovjet egyes szerzőinek, mint pl. Boris Pilniak, L. Ostrover és Brüerwirtsch írásai-ban antiszemita tendenciák foglaltatnának az „Isvestija”-ban, junius 25-iki számában Maxim Gorkij egy cikkben válaszol és azt mondja, hogy Szovjetországnak, melynek létalapját a nemzetek testvérisége és egyenlősége képezi, szégyen volna az antiszemizmus vádját elviselni. A szovjet életében, valamint irodalmában az antiszemizmusnak helye nincs. Gorkij megvédi Brüerwirtschet ezen nemtelen vád ellen, csak, mint egy tehetségtelen és tapintatlan író bélyegzi meg. A másik kettő írásában feltételek lehet némi antiszemita tendenciát feltalálni, ami azonban nem irható az állam rovására és még ez a kevés csökevény is feltétlenül kiirtandó, nehogy diszonantiát idézhessen elő. Azonban a kommunista párt, valamint a szovjetáltam berendezkedése olyan, hogy ottan az antiszemizmus a legcsekélyebb talajra sem találhat. Gorkij ajánlja az oroszoknak, hogy Angolországtól tanuljanak, aki a politikai és társadalmi berendezkedését rendelkezésére bocsátotta az „okos és energikus zsidóságnak” és ezáltal sikerült elérnie azt, hogy állandóan új tartalékokat tudott magának előteremteni. Végül lehengereli Gorkij az antiszemita fajelmélet tudósainak azon állítását, mintha a zsidóság egy kihálófélben lévő faj volna. Mert ugymond, egy haldokló anya, amely olyan óriásokat szül, mint Spinoza, Heine, Meyerbeer és Marx, azt nem lehet kiháló lévő fajnak deklarálni.

— **Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegek,** valamint azok, akik húgysavas-sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes **Ferenc József** keserűvíz állandó használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszu megfigyelés alapján megállapította, hogy a „**Ferenc József**” víz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért prostatabetegségek-nél is ajánlják. A „**Ferenc József**” keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható. 36

SCHÜCK

orth. fiuinternátus
BUDAPEST VII. Kertész u. 32.

Fennállása óta összes növendékeink — köztük számos erdélyi előkelő zsidó család gyermeke, abszolút sikerrel vizsgáltak. — Szeretetteljes gondosság. — Mellékszámla nincs. — Jövő tanévre jelentkezés már most elfogadjatik.

A legjobb zománccfényű gallérokat tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuja 4 Szent János ucca

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legolesőbb beszerzési forrásal

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünneppanapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

— **Zsidómentes városrész Kielcében Varsóból jelentik:** Kielcében röviddel ezelőtt egy új, két uccából álló városrész épült impozáns, modern lakóházakkal. Az új városrész főleg államhivatalnokoknak fog lakóhelyül szolgálni. A társaság, mely az új városrészt építette, az előző tulajdonosnak kötelező nyilatkozatot adott a terület megvásárlásánál, hogy az építendő palotákban az elkövetkezendő, legközelebbi hét generáción keresztül zsidóknak sem nem ad el, sem nem ad bérbe lakásokat. Az új városrész központjában egy nagy fesztületet állítottak fel a következő felirással: „Imádkozzatok az Urhoz, hogy Lengyelország ne kerüljön zsidó kézre!” Ezt a feliratot naponként az iskolásgyermekek ezrei és a tisztviselők százai olvassák, midőn elhaladnak a fesztület előtt. Nagyban hozzájárul ez az antiszemita hangulat erősítéséhez. A kielcei zsidó hitközség előljárósága rendkívüli gyűlésre hívta össze a hitközség tanácsát, hogy memorandumban követelje a nyilvános téren elhelyezett igazgató felirat eltávolítását. Az „Unser Express” zsidó ujság behatóan foglalkozik Kielce új zsidómentes városrészének ügyével és kérdést intéz, hogy vajjon Lengyelország újabb zsidó gheftóra akar berendezkedni?

— **Arab hálátlanság.** Jeruzsálemből jelentik: Az arabok hangulatára nagyon jellemző a nacionalisták egyik vezérének nyilatkozata, amelyik nem régen jelent meg az egyik arab ujságban. „Végre az angolok és a világ rájött arra a tényre, hogy az araboknak van igazuk. Semmi sem bizonyítja ezt jobban, mint a Shaw bizottság és Sir John Hope Simpson jelentése. Mind a két jelentés szerzőjét az angol kormányzáság küldte s miután nem zsidók és nem arabok, nehezen lehet őket pártoskodással vádolni. A zsidók avval érvelnek, hogy a nemzeti otthon felépítésének köszönhetjük mi is gazdasági és szociális nivónk emelkedését. Köszönjük szépen, de szívesebben élnénk alacsonyabb nivó mellett a mi őseink módján, kevesebb haladással, de azzal az érzéssel, hogy szabadon élünk a mi saját hazánkban. Már meguntuk azt, hogy mint civilizálatlan és kulturálatlan nép állandóan le legyünk nézve. Senki sem tagadhatja azt, hogy a mi viszonyunk a benszülött zsidósághoz mindég a legbarátságosabb és legszívélyesebb volt. (Amit a hebroni vérengzések is bizonyítottak. Szerk. megjegyzése.) Zsidóellenesség soha sem volt itt azelőtt és nagy szerencsétlenség, hogy a cionisták arrogáns fellépése miatt ártatlan palesztinai zsidók is szenvednek. Képtelenség, hogy mialatt a cionisták folyton azt hangoztatják, hogy békében akarnak velünk együttműködni, itteni munkájuk, de különösen a háboru kezdeté óta soha semmiféle intézkedéseikben nem vették tekintetbe a mi érdekeinket, semmiféle vállalkozásukban nem részesedünk és úgy kiközösítettek minket mindenből mint ellenségüket. Kimutatták már igazi céljukat, hogy kiturjanak minket az országból és mi folytatni fogjuk a lehesebb tiltakozásainkat a bevándorlás és a földeknek a zsidók számára való eladása ellen.” Az arab vezérnek ezt a szélsőséges nézetét természetesen csak az arab nacionalisták osztják, akik a zsidók háttérbe szorításából anyagi hasznot vélnek elérni. Az arab munkások és fellahok többsége teljes tudatában van a cionisták működése reájuk is kiterjedő áldásos hatásának.

„Sikurit” vizsgítelő anyag,

„Bessemer” festék és mindenféle lack-árak legolcsóbb beszerzési forrása:

Szivárvány festéküzletben
ORADEA, Zöldfa ucca 8.

— **Rablótámadás Ungváron.** Ungváron az elmúlt héten a Chikágói rablásokhoz hasonlóan, két rabló éjnek idején behatolt Brody Dávid lakásába és magukat rendőrtisztviselőknak adták ki. Revolverekkel erőszakoskodtak és házkutatást tartottak és a található pénzi és egyéb értékeket összeszedve, halálfélelmek között hagyták a ház lakóit. A rablók egy autótaxival Csap felé vették utjukat és átmenekültek magyar területre, ahol azonban elfogták és bíróság elé állították őket.

— **A „Prágai Magyar Hírlap” felmondott valamennyi zsidó munkatársának.** Prágából jelentik: A prágai „Magyar Hírlap” valamennyi zsidó szerkesztőségi munkatársának felmondott. A lapnak 25 zsidó munkatársa van. A lap zsidó olvasói között nagy izgalmat keltett az eljárás és egymásután küldik vissza az előfizetők a példányszámokat. A lapot a cseh kormány finanszírozza — és annak félhivatalos magyar organuma.

— **Tel-Aviv fejlődése.** Tel-Aviv város polgármesterének, M. Diesengoff 70. születésnapja alkalmából a „Palestine Bulletin” a következő számokban ismerteti Tel-Aviv fejlődését: 1909-ben 300 lakosa, 60 háza volt. 1911-ben 550 lakosa, 65 háza, 476 font bevétele és 462 font kiadása. 1912-ben 790 lakosa, 94 háza, 530 font bevétele, 557 font kiadás. 1913-ban 980 ház, 1110 lakos, 815 font budget. 1914-ben 1491 lakos, 139 ház, 2365 font bevétele, 1921-ben 3604 lakos, 242 ház, 14.996 font bevétele. 1922-ben 12.892 lakos, 1007 ház, 53.197 font városi bevétele. 1923-ban 16.554 lakos, 1474 ház, 58.883 font bevétele. 1924-ben 21.610 lakos, 1936 ház, 75.623 font. 1925-ben 34.200 lakos, 2612 ház, 140.631 font bevétele. 1926-ban 38.000 lakos, 3000 ház, 43056 font. 1927-ben 37.729 lakos, 3281 ház, 77.928 bevétele. 1928-ban 38.239 lakos, 3394 ház, 84.317 font bevétele. 1930-ban 42.000 lakos, 3767 ház, 97.599 font bevétele. 1915-ben Tel-Avivnak 16 iskolája, 2751 tanulóval volt, míg 1930-ban az iskolák száma 92, a tanulóké 12.321.

— **Mig a mikvában ült, elégték holmijai.** A kisvárdai rituális fürdőben Goldstein H. vaskereskedőt érte azon kellemeilen meglepetés, hogy a csak félig kiadott pipáját zsebrevágta és mialatt fürdött, tüzet fogott a pipa mellett lévő gyufája,

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

melytől holmiai teljesen elégték. Néhány perces fürdés után ruhája helyett, csupán egy csomó hamut talált. A ruhanélkül maradt vaskereskedőnek sokáig kellett várakoznia, míg az időközben értesített hozzátartozói új ruhadarabokhoz juttatták.

— **A bécsi hitközség súlyos válsága.** A bécsi hitközség röpiratot adott ki, melyet összes tagjainak szétküldött és mely a bécsi zsidóság rettenetes nyomoráról számol be. A röpirat, melyet a bécsi hitközség jótékonyági és központi jótékonyági bizottsága szerkesztett, a következő szavakkal kezdődik: „Az emberi nyomor legsötétebb drámái játszódnak naponta a bécsi hitközség helyiségeiben. Minden korban levő kétségbeesett emberek könyörögnek adományokért. Akik ezelőtt adakoztak, ma könyöradományokat kérnek. Mert a zsidóságot külön átok sújta: a gyűlölet, melynek eredménye, hogy zsidó vállalkozók, zsidó kereskedők, zsidó iparosok és zsidó alkalmazottak és munkások egymásután roskadnak össze. A bécsi zsidó hitközség képtelen, hogy a szörnyű nyomort enyhítse.” A hitközség ezután felhívja összes tagjait, hogy adakozzanak a bécsi zsidóság megrendítő helyzetének javítására.

— **Augusztus elseje zsidó áldozata.** Augusztus elsején a varsói kommunisták a hatósági betiltás dacára háboruellenes uccai tüntetést kíséreltek meg. A város egyes részein a tüntetők és a rendőrség között összeütközésre került sor. Ez alkalommal a huszonöt éves zsidó Izrael Kadzinsky munkást agyonlőtték, míg Nison Czarnogora és Pinchas Bornstein munkásokat súlyosan megsebesítették.

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházegyesületek belügy miniszeri engedély alapján megrendezik a **második zsidó kórházszorsjátékot!**

E sorsjáték nyereménytervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresésre.

Közel 2000 nyeremény 2,700.000.— lej értékben

Főnyeremény 1,000.000 Lej

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki azonnal készpénzben. **Egy sorsjegy ára 100.— lej.**

Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban stb.

Vegyén Zsidó Kórházszorsjegyet!

Levélbeli megrendeléseket elfogad: **Az Erdélyi Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége** CLUJ, Piața Unirii No. 20.

— **Felmentettek egy antiszemita író Budapesten.** Csütörtökön tárgyalta a budapesti törvényszék Levatic László gazdasági szakíró sajtóperét, aki a „Zsidóság jövője” címen egy fajvédelmi lapban intézett otromba támadást a zsidóság ellen és azokat kizsákmányoló parazitáknak nevezte. A vádlott a tárgyalás folyamán kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek és cikke minden szavát bizonyítani akarja. Az ügyész a vádlott megbüntetését kérte, azzal az indokolással, hogyha a cikk állításai valóak is, a bűncselekményt az író azzal követte el, hogy céltudatosan csoportosította az adatokat. A törvényszék Levatic Lászlót az izgatás vétségének vádja alól felmentette. Az indoklás a cikkíró tárgyilagosan foglalkozott a kérdéssel. Magatokat magyaroknak valló zsidók ebből felismerhetitek megbecsüléseket Magyarországon.

— **Agyonsajnálkozással akarnak 38 zsidó családot Wizsnicben hajléktalanná tenni.** Wizsnicben, ezen régi, a háboru előtt virágzó és ma is rendkívül törekvő zsidó városkában, amelyet az orosz invázió a háboru alatt elpusztított: még az 1918-ban hazatérő menekültek idején az osztrák kormány 38 zsidó család részére szükséges barakokat épített otthonul. Nem valami eszményi lakások az ilyen barakok és az állam közelessége lett volna Wizsnicnek a 38 (145 lélek) szükség által barakokba jutott zsidó családról való gondoskodás. Az állam ezt eddig nem tette. A szegény zsidók szerencsétlenségére, az uralmon levő nemzet egyik tagja, a nyomorúság tanyájának közelében lévő új világa költözött be. Az új lakónak azonban sehogy sem tetszett a nyomorúságos szegény zsidó szag. Nagy, nemes megszívóságában úgy találta, hogy a 38 családnak szenved azáltal az egészsége, ha annyi ember kis területen összehúzóulva él. Addig zaklatta az egészségügyi hatóságokat feljelentésekkel, míg azok kiszálltak, hogy ezen szerencsétleneket nyomorúságos lakásaikból kikergessék, nyilvánvalóan azért, nehogy az továbbra is egészségüknek ártalmára legyen. És a hatóságok szintén azon véleményen vannak, melyet bizonyít azon ukáz, mellyel ezen helyiségek 2 hónapon belül való kiürítését rendeli el. Senkinek sem jut eszébe, hogy egy rossz tétő alatt még mindig jobb lakni, mint sehoh sem. Senkinek nem jut eszébe, hogy ezen embereknek meg van-e a szükséges anyaguk más lakás kivételére, avagy kaphatnak-e más lakást Wizsnicben? Hová akarják ezen szerencsétlen zsidókat elhelyezni? Avagy azt akarják, hogy az ős és tél beálltával össze-vissza az uccán bolyongjanak.

— **Bírósági eljárás Nurok rabbi ellen.** Rigából jelentik: Rabbi M. Nurok lettországi zsidó parlamenti képviselő ellen bírósági eljárást indítottak, mert az utolsó parlamenti választások alkalmával röpcédulákat és választási plakátokat nyomtatott, melyek csupán jiddisch és nem a hivatalos lett nyelvű fogalmazásuak. Rabbi Nurok kiváló vezetője a lettországi rabbiknak, mint a Misrachi vezére a Cionista Világ-organizacio Aktionskomitéjének tagja és benne van a Népszövetség Nemzetközi Szervezetének elnökségében.

— **Iskolásgyermeket** — fiut vagy leányt — teljes ellátásra levállalok. Orth. כשר kosher. — Mérsékelt díjazás. — Korrepetálás. — Schapiráné, Str. Saguna (Kapucinus ucca) 16.

SPITZER IZRAEL & Co
ORADEA :: SATU-MARE
Alapított 1898. évben.
MATRAC és ROLETTA GRÁDLI, BUTOR-
SZÖVET, HENCSETERITŐ,
SZÖNYEG ÁRUHÁZA
Dus választék! Olcsó árak!

— **69.500 font jótékony célokra.** Johannisburgban nemrég elhunyt a cionista Charles Solomon, ki 69.500 fontot (56 millió lei) hagyott általános és zsidó jótékony célokra. Palesztinai célokra 25.000 fontot juttatott. Ebből egy bevándorló menedékház és népkonyhának megfelelő terület vásárlására és felépítésére 7000 fontot hagyományozott. A végrendeletben nyomatékosan előírja, hogy senki vissza nem utasítható, ki a népkonyhában enni kér. 18.000 font ezen otthon fennmaradásának biztosítására palesztinai zsidó vállalatokba fektetendő be. 25.000 fontot a délafrikai tanuló ifjúság részére adott. Az elhunyt fiatalon vándorolt ki Romániából és fáradhatatlan szorgalmával sikerült neki nagy vagyont szerezni. A cionista mozgalomban aktív részt vett és a délafrikai cionista szervezet nemrég nevére egy aranykönyvi bevezetést eszközölt a Zsidó Nemzeti Alap javára.

— **Ünnepi imáját anyagi gondok nem zavarják, ha a MARADÉK ÁRUHÁZ-ban veszi ünneplő ruháját.** Rimanóczy-u. 1.

— **H. Farbstein, az Exekutiva mizrachista tagja veszi át dr Ruppín hivatalát.** Varsóból jelenti a Zsidó Távirati Ügynökség augusztus 7-én: H. Farbstein, a cionista Exekutiva mizrachista tagja, három heti gyógykezelésre Karlsbadba utazott és közvetlenül a zsidó nagyünnep után Erec Jisráelbe megy, hogy a Jewish Agency kolonizációs ügyosztályának vezetését átvegye. Az eddigi hírekkel ellentétben H. Farbstein nemcsak a középosztályu kolonizáció problémáival foglalkozni, hanem mint dr Arthur Ruppín utódja ő fogja irányítani a Palesztina-Exekutiva teljes kolonizációs tevékenységét.

— **Amnesztiát kaptak az „illegális” uton Palesztinába bevándorolt zsidók.** A palesztinai kormány hivatalos lapja Julius végén rendeletet közölt, mely szerint mindazok a bevándoroltak, akik jelenleg Palesztinában tartózkodnak, ha nem is felelnek meg a törvényben előírt bevándorlási feltételeknek, amnesztiát újfén végleg letelepedhetnek az országban. Így mintegy 10.000 „illegális” zsidó bevándorló és jelentékeny arab beszivárgó is letelepedési jogot nyert. Zsidó körökben a jelenlegi kormányzó hivatali periódusának legnagyobb horderejű és legelőzékenyebb intézkedésének tartják ezt a rendeletet, amely egyébként a küszöbön álló népszavazással függ össze.

— **Értesítés.** A Banca Populara de Credit Mărunt S. A. sighetli pénzügyintézet a hitelezői szerződést felbontottuk és ezzel anyagi érdekeltségünk, valamint ellenőrző tevékenységünk fenti intézetnél megszűnt. American Joint Reconstruction Foundation Inspectorátusa Cluj.

— **Az oradeai orth. zsidó elemi fiu- és leányiskola igazgatósága felhívja mindama szülőket, kik gyermekeiket a jövő tanévre ez iskolák első osztályaiba óhajtják beiratni, hogy a szükséges felvilágosítások megadása s a hely biztosítása céljából f. hó 18-án, kedden d. e. 8—12 ig a fiúiskolában mulhatatlanul jelentkezni sziveskedjenek, tekintet nélkül arra, hogy ezideig tárgyaltak-e a fölvétel ügyében az igazgatóval, avagy nem. A szabályszerű beiratás valamennyi osztályban f. hó 23-án, 24-én és 25-én tartatnak meg a fiúiskola helyiségeiben mindenkor d. e. 8—12-ig. A rendes tanítás szeptember 1-én veszi kezdetét. A beiratásoknál a család fő megjelölése feltétlenül szükséges. A kitűzött terminusok pontos betartását kéri az igazgatóság**

— **Figyelmeztetek** mindenkit, hogy a mai naptól kezdve a nyári árut az eddigi elismert olcsó árainnál is sokkal olcsóbb árakban kiárusítom. Egy fekete selyem gazze ruhára való 96 lei. Egy mosó delain ruhára való 72 lei. A.B.C.-Aruház, Teleki-ucca 4.

— **Szép aszalt gomba jutányos árban kapható Herskovits Henrik-nél Somcute Mare.**

BALKIRS bélyegzőgyár

Strada Alexandri (volt Teleki-ucca) 4.
Villanyerőre berendezett üzemében készít:

rézbélyegzőket, szappanstancnikat,
számozógép javításokat

és mindenféle szakmába vágó munkákat **legolcsóbb árakban!**

**Bankoknak és ügyvédeknek
20 százalék kedvezmény!!!**

Nyugodtan fog aludni,

ha

„express” poloskairtót

használ.

Kapható:

STERN S. ENDRE

cégnél.

Oradea, Zöldfa-ucca 10.

Egy tipeg ára 15 Lei.

Telefon: 378

ארטה כשר

Hungária Étterem

SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. sz.

Utazóknak
10%
engedmény.

25—20

Bútorvevők!

Vásárlás előtt tekintsék meg a

Műasztalosok Bútorcsarnoka

állandó kiállítását

Massziv hálószobák **10.000** Leitől
Massziv ebédlők **20.000** Leitől

Óriási választék!

Meglepő termelési árak!

Anyák! Höfer hintőpor, krém, szappan elősegíti a baba fejlődését!

Rövid hírek

VARSO: Julius 30-án 60 kivándorló utazott Palesztinába. A kivándorlók túlnyomó része a közép-osztályból került ki, míg a többiek palesztinai rokonaik meglátogatására mentek. — A varsói zsidó színházak, a „Skala” és a „Central” a gazdasági krízis hatása alatt kényszerülve voltak kapuk bezárására. A két zsidó színház megszűnése következtében 100 zsidó család maradt kenyér nélkül.

LUBLIN: Legutóbb ismét felbe kellett szakítani egy zsidó és egy keresztény football csapat között folyó mérkőzést súlyos antiszemita kilengések miatt. A közönség közül számosan mngsebesültek és valamennyit kórházba kellett szállítani.

AMSTERDAM: Az itteni zsinagógában röviddel ezelőtt nagyarányú betörés történt és számos rendkívül értékes templomi értékek estek a rablók áldozatául.

PÁRIS: A Nemzetközi Antiszemitaellenes Liga gyűlésén, ahol 7000 ember vett részt, tiltakozó memorandumot olvastak fel a szalonkui antiszemita kilengések miatt.

BERLIN: A nemzeti-szocialista képviselő Ley, ki már többször el volt ítélve a zsidók ellen folytatott rituális gyilkossági heccéiért, egy legutóbb tartott gyűlésen ismét felelevenítette a vádat, még pedig rendkívül „szelleme” és izgalmas keretek között. Azt állítja ugyanis a kiváló horogkeresztes vezér, hogy azon zsidók, akik meg akarják őrizni fajtisztaságukat, kénytelenek idegen népek „idegen véreből” inni. Ezt a megállapítást Ley képviselő ur annyira tudományosan hiszi, hogy nem tartotta indokoltnak érveléseinek alátámasztását sem. Ön-kénytelenül is az a gyanu merül fel a tájékozatlan hallgatóban, hogy itt egy közveszélyes örültről van szó. Pedig ez tévedés. Ley ur nem őrlt, „csak” nemzeti-szocialista. — Az orvosi fakultáson a német nemzetiszocialista diákok egy hirdetményt tettek közzé, amelyben felszólítják az összes keresztényszocialista diákságot egy „harci alap” megszerzésére. A „harci alap” célja megteremteni a numerus clausust a zsidó diáksággal szemben.

CHICAGO: Az ismert zsidó filantrop, Julius Rosenwald, Amerika berlini követével tudomására hozta Berlin főpolgármesterének, hogy városukban egy 1.000.000 dolláros alapítványt kíván létesíteni, egy gyermekfogászati klinika felállítására.

KÖLN: Három zsidó diákot az elmúlt héten súlyosan bántalmazott 20 keresztényszocialista egyetemi hallgató. Mire a rendőrség kiszállt, a „bátor” diáksereg már elmenekült.

KASSEL: A felebbviteli bíróság végső fokon is elítélte Wolfgang Bergemannt, a „Volksmacht” nemzetiszocialista lap szerkesztőjét, azért a cikkért, melyben a zsidó vallást súlyos rágalomokkal illeti. Az ítélet indoklásában kimondja Bergemann állításainak valótlanosságát és 3 hónapi fogsággal sújtotta.

DESSAU: A zsidó diákok szövetségi tábort az elmúlt héten pénteken éjjel nagyszámu keresztényszocialista diák megtámadta, majd az éj leple alatt elmenekültek. Az erőszakkal megindított nyomozás segítségével a merénylők közül hetet sikerült elfogni.

WIEN: A II. Internacionale pártnapjával egyidejűleg a Poale Cion is ülést tartott, ahol határozatot hoztak a „Hitachdut”-tal való fúzió megteremtésére. A szocialistapártnapon tiltakozó jegyzőkönyvet olvastak fel az oroszországi cionista mozgalom elfolytása miatt.

LONDON: A londoni sajtó nagy megütközéssel közli azt az antiszemita előadást, melyet a Pál-templomban a szószékről George abbé tartott, amikor is a zsidókat azonosítva a filmszínészekkel, az általános morál súlyedését nekik tulajdonítja. A rágalmozó pap ellen megindították az eljárást. — A hitközségek által megtartott konferencián megállapították, hogy Angliában a metszők száma túl nagy. Ennek következményeként az „Ec-Chjim” jesiva elhatározta, hogy tartózkodni fog a metszőknek túlzott száma folytán, újabb nagyobb metszői kiképzésektől.

STANISLOV: Az elmúlt héten Delátinban nagy tűzvész pusztított. 14 ház, közöttük a Hirsch báróról elnevezett héber iskola teljesen leégett. A kár meghaladja a 200 000 Zloti-t. 19 család teljesen hájéltalan maradt, csak a hajnali órákban sikerült a nagy tüzet lokalizálni.

JERUZZSÁLEM: Mint az arab lapok közlik, augusztus utolsó napjaiban a felső mozulmán tanács egy mohamedán konferenciát hív össze, melynek egyedüli napirendi pontja a Panaszfal bizottság által történt megállapítások megtárgyalása lesz.

SZÓFIA: A szófiai városi tanács szubvenciót szavazott meg a városi zsidó iskolák számára 1.000.000 Lewa összegben. A megszavazott milliós szubvencióból a városi tanács 300 000 Lewa azonnal kijuttat a szófiai hitközségnek, míg a további összegeket az iskolák megnyitása alkalmával, összel fizetik.

M O Z I

Cinematografus FILMPALACE és FILMTERRASSE mozgó

HETI MŰSORA:

Péntek: „Két fiu egy leány”, a hétfőn megváltott jegyek pénteken gratis érvényesek. — Jön „Táncoló élet”. Szép idő esetén a 9 órás előadás a Filmterrasseon!

Teatrul HEIMAN szinkör

HETI MŰSORA:

Péntektől: Közkívánatra „Vége a dalnak”. Bolváry operett Stoltz muzsikájával. Willi Forst — Verebes Ernő — Liane Haid — Jön: „Házasodik a filma” Oscar Karlweiss.

ZSIDÓ HUMOR

Rabbinkus Itéletek

Gazdagság és tudás

Egy gazdag polgár egyszer egy szegény tudóssal találkozott. A tudós azonban nem adta meg a gazdagnak általa igényelt tiszteletet és ezért kérdőre vonta. Heves vita alakult ki köztük. A gazdag pénzének hatalmára mutatott rá, miáltal föltétlenül megbecsülésre és tekintélyre járhat számot. Ellenfele viszont a tudásnak értékét boncolgatta, melyet semmi körülmények között lebecsülni nem szabad.

Az élénk vita hevében oda érkezett egy rabbi, ki a vitakozók óhajára a következő itéletet hozta: „Kettők közötti különbség az — mondá a rabbi — hogy a gazdagnak nagy vasszekrényre több pénz tartalmaz, mint a szegény tudós fa-kofferje. Itéletem a következő: A tudós kötelessége utasítani fa-kofferjét, hogy az a gazdag vasszekrényének a megfelelő tiszteletet adja. Mivel azonban a tudós feje több tudást tartalmaz, mint ellenfelé, kötelessége a gazdagnak fejével a tudós előtt meghajolni.”

Nyílt bünhődés

Egy kis városka rabbija a következő esetben mondott itéletet: A falu gyermeknevelője keresetéből 13 aranyat gyűjtött és tett félre távollevő nyomorgó családjának. Husvét előtt volt és a tanító feleségének elakarta küldeni a félretett pénzt. Mivel családja városkájából egy borkereskedő utazott történetesen a falun keresztül, a tanító egy kis hordócskába tette az aranytallérokat és azon kérelemmel adta át a borkereskedőnek, hogy azt juttassa el feleségéhez, hogy azon a husvéti ünnepekre bort vehessen. Haza érkezve a borkereskedő a tanító nevének átadta ugyan a hordócskát, de abból az aranytallérok hiányoztak.

A rabbitól kérdőre vonva, a kereskedő kijelentette, hogy nincs tudomása semmiféle pénzről, de nincs kizárva, hogy nem-zsidó kocsisa, ki a bort fuvarozta és a kis hordókat manipulálta, a benne lévő pénzt magáévé tette.

A rabbi rövid ideig gondolkodott és végül a következő itéletet hozta: „Jelen körülmények között összes boraidat rituális szemponthól hasznavehetetlennek nyilvánítom, mivel azon borok, melyek hordóidban tudomásod nélkül, nem zsidó által lettek manipulálva, többé nem kóserek és zsidónak azt élveznie tilos.”

A borkereskedő ezen kijelentéssel erősen találva volt, hiszen egyszerre az összes borai elértektelenedtek. Halkan bár, de beismerte, hogy a fiz aranytallért elutajdonította magának. A rabbi azonban közbelépésének eredményével nem volt megelégedve és a lelkiismeretlent nyilvánosan is megakarta aláznai, hogy az másoknak is elretentő példaul szolgáljon.

„Kijelentésed egyedül — mondotta a tudós rabbi — nem elégit engem ki. Ilyesmit magadra vállalhatsz azért is, hogy bo-

rodát akadály nélkül adhasd el. Kijelentéset tehát a nyilvánosság előtt kell megismételned, amikor is én beismerésem tudomásul veszem.”

A borkereskedőnek nem maradt más hátra, mint nemtelen viselkedését az összegyűlt hitközsége előtt bejelenteni és a gyermekoktatónak megfelelő szegényérzet mellett a pénzét visszaadni.

Igazságos elosztás

Két jó barát együtt haladtak a vándorúton. Amidőn egy harmadik is társult hozzájuk, egyiknek három és a másiknak két kenyere volt. Az öt cipőt mind a három vándor együttesen fogyasztotta el. Amidőn a készlet fogytán volt, a harmadik társ élelmezési részesedésért öt ezüst tallért jutató barátainak. Ezen összegből saját magának a három kenyér tulajdonosa három tallért tartott meg, míg a megmaradt két tallért társának bocsájtotta rendelkezésre. Ez azonban nem volt az elosztással megelégedve. Felfogása szerint neki sokkal több a járandósága, hiszen a harmadik társuk különbség nélkül ette mindkettőnek kenyerét és így a kapott összeg arányosan két részre osztható. Mivel azonban nem tudtak megegyezni, rabbijukhoz fordultak válaszerit.

Meglepetésükre azonban a rabbi a három kenyér tulajdonosának négy tallért és két kenyér tulajdonosának pedig csak egy tallért ítélte oda. Nem tudott senkinek magyarázatot adni a rabbi eme határozatának, mivel mindenki szerint az első megosztás volt a helyes.

Az okos rabbi észrevette a meglepetést és a következő magyarázatot adta itéletének: A három barát öt kenyeret evett meg, ez összesen tizenöt harmad, tehát minden egyesre öt harmad esett. Más bizonyítékok híján, a logikai igazság az, hogy a három kenyér (kilencharmad) tulajdonosa a saját részére felhasználta öt harmadon felüli részt barátjának élelmezésére négyötöd részben fordította. Míg a két kenyér tulajdonosa (hatharmad) saját részére felhasználta öt harmad után csak egyharmadot juttathatott fölöslegként a harmadik társnak. Mivel pedig az öt részre öt ezüst tallért kell elosztani; az első, aki négy részt adott le kenyeréből, azt négy tallér, míg aki csak egy részt adott le a kenyeréből azt csak egy ezüst tallér illeti meg.

Az egész országban közismert elsőrendű és izletes konyhájáról a **GROSZ** étterem

ארטד' כשר

TIMIȘOARA-TEMESVÁR ORADEA
Lloyd-sor 11. Zöldfa ucca 7.

MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü, 40 lei, 60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó abona! — Esküvőket, bankettekét vállal. — Kifogástalan kiszolgálás! — Utazó uraknak kedvezmény!

Olcsó nyári vásár!

	Ezelőtt	Most
1 pár jó férfi zokni — — —	18	8
1 „ egész finom flor zokni — — —	65	29
1 drb férfi sport trikó ing — — —	95	43
1 „ 1-a football dress — — —	150	58
1 „ férfi vagy női fürdő dress — — —	130	55
1 „ prima férfi ing, puplin elejű, 2 gallérral — — —	250	150
1 „ szép apacs ing — — —	235	148
1 „ 1-a zephir rövid nadrág — — —	65	39
1 pár női flor vagy selyem harisnya — — —	65	29
1 drb 1-a női ing — — —	125	62
1 „ batizt kombiné — — —	165	95
1 „ selyem tuszor kombiné — — —	275	148

Gyermek sokerlik, ruder- és apacsingek saison utáni kiárusítása.

Fehérneműek méret után nagyon olcsón készülnek. Kérjük az árak olcsóságáról egy vásárlással meggyőződést szerezni.

KLEIN SÁNDOR & Co.
SAS-PASSAGE, FŐBEJÁRAT